

کد مدرک: F-D-064-1
تاریخ صدور: ۱۳۹۲
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۱/۲۹

سازمان غذا و دارو

اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی

ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف

این سند بدون پیوست دارای ۵ برگ می باشد

کد مدرک: F-D-064-1

تاریخ صدور: ۱۳۹۲

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۱/۲۹

صفحه ۱ از ۴

اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی
ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف

۱-هدف

هدف از تدوین این ضابطه تعیین حداقل ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف با رویکرد ارزیابی ریسک می باشد.

۲-دامنه عملکرد

این ضوابط در مورد واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف (گوشتی و غیر گوشتی) کاربرد دارد. ساندویچ های سرد یک غذای سرد آماده مصرف حاوی موادی نظیر انواع کالباس، ژامبون، پنیر، سبزی، کره، مربا، عسل، ماهی تن و نظایر آن می باشد که با توجه به زمان ماندگاری محصولات بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده (MAP) الزامی می باشد.

۳-مسئولیت

مسئولیت اجرای این ضابطه بر عهده کارشناسان دانشگاه های علوم پزشکی و مناطق آزاد تجاری و نظارت بر حسن اجرای آن بر عهده معاونین غذا و دارو و مدیران نظارت در مناطق آزاد می باشد.

۴-شرح اجرا

۴-۱-شرایط فنی و بهداشتی عمومی

پایاده سازی برنامه های پیشنیازی (PRPs) به منظور حصول اطمینان از رعایت الزامات کلی بهداشتی در کارخانه باید مطابق آخرین تجدید نظر ضوابط و الزامات برنامه های پیشنیازی (PRPs) برای تاسیس و بهره برداری واحدهای تولید و بسته بندی مواد غذایی و آشامیدنی اجرا شود. (قابل دسترسی از طریق سایت سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت (www.fda.gov.ir))

۴-۲-شرایط فنی و بهداشتی اختصاصی

۴-۲-۱-حداقل الزامات زیرساخت

-سردخانه های بالا و زیر صفر (در صورت نیاز) جهت نگهداری مواد اولیه

-انبار نگهداری مواد اولیه بسته بندی

-اتاق آماده سازی مواد اولیه

-اتاق آماده سازی سبزیجات (در صورت نیاز)

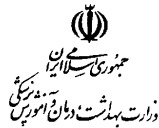
-سالن تولید و بسته بندی مجهز به سیستم هوا ساز

- سردخانه بالای صفر درجه جهت نگهداری محصول

- محل نگهداری ضایعات

¹- Modified Atmosphere Package (MAP)

کد مدرک: F-D-064-1
تاریخ صدور: ۱۳۹۲
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۱/۲۹
صفحه ۲ از ۴

اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی
ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف

۴-۳- حدافل الزامات تجهیزات خط تولید

محصول تولید شده ، باید بتواند همواره کلیه خصوصیات محصول نهایی ذکر شده در استانداردهای معتبر و یا ضوابط اعلام شده از سوی این اداره کل را تامین نماید.

۴-۳-۱- حدافل تجهیزات مورد نیاز برای تولید ساندویچ های سرد آماده مصرف (به روش کلاب) و با نان های حجیم و نیمه حجیم شده (باگت ، همبرگر ، تست و.....)

- ماشین آلات تهیه خمیر و پخت نان (در صورت نیاز)

- میزهای استنلس استیل

- ظروف استیل

- وان های استیل جهت شستشو سبزیجات (در صورت نیاز)

- نقاله استیل و یا پلیمر فشرده مجاز برای مواد غذایی

- اسلایسر

- خردکن سبزیجات (در صورت نیاز)

- دستگاه برش

- دستگاه درج مشخصات لازم برروی بسته بندی

- دستگاه بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده (MAP)

* جهت تولید ساندویچ های سرد آماده مصرف با نان باگت وجود دستگاه برش نان الزامی می باشد.

۴-۳-۲- حدافل تجهیزات مورد نیاز برای خط تولید ساندویچ های سرد آماده مصرف (به روش تزریق مغزی به داخل خمیر)

- میکسر خمیر

- دستگاه برش خمیر

- گرد کن

- رول کن

- میکسر مغزی

- دستگاه مغزی زن

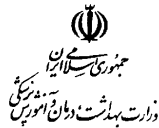
- کاتر(در صورت نیاز)

- دستگاه پخت به روش حرارت غیر مستقیم

- دستگاه بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده (MAP)

- دستگاه درج مشخصات لازم برروی بسته بندی

کد مدرک: F-D-064-1
تاریخ صدور: ۱۳۹۲
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۱/۲۹
صفحه ۳ از ۴

اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی
ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف

* درصد گازهای O_2 و N_2 ، CO_2 در بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده، باتوجه به فلور میکروبی غالب محصول مبتنی بر نوع ، ماهیت و درصد مواد اولیه فرمولاسیون و نتایج ارزیابی ریسک تعیین می گردد.

۴-۴- ویژگی های مواد اولیه

ویژگی کلیه مواد اولیه مصرفی در تهیه ساندویچ های سرد باید مطابق با آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی مربوطه بوده و در صورت عدم وجود استاندارد ملی، ایمنی و سلامت آن به تأیید مسئول فنی رسیده و مسئول فنی موظف به مستند سازی کلیه سوابق کیفی مواد اولیه می باشد.

۴-۵- کنترل کیفیت حین تولید

۴-۵-۱- مسئول فنی کارخانه های تولید کننده ساندویچ های سرد باید موارد زیر را کنترل ، تأیید ، مستند سازی و گزارش کنند .

- شرایط GMP و GHP

- آموزش به کلیه دست اندرکاران تولید در زمینه های رعایت شرایط بهداشتی مناسب GHP و GMP

- ویژگیهای کیفی مواد اولیه دریافتی، شرایط نگهداری، آماده سازی ، تولید ، بسته بندی، زنجیره سرد، ویژگیهای محصول نهایی

- نمونه برداری

- انجام آزمون Finger Test بدلیل حساسیت بالا در جهت ایمنی مصول

- شستشو و ضدعفونی دست ها (بدون دخالت دست) قبل از ورود به سالن تولید

۴-۵-۲- مسئول فنی موظف است اطلاعات کامل برچسب گذاری محصولات تولیدی را نظارت دقیق نموده و کنترل نماید. نکات مهم برچسب گذاری شامل :

۱- نام محصول با ذکر نوع گوشت مصرفی (قرمز، مرغ، ماهی) در فرآورده های گوشتی و ذکر درصد آنها

۲- تاریخ تولید و انقضاء

۳- سری ساخت

۴- شماره پروانه بهداشتی ساخت

۵- شرایط نگهداری محصول

۶- وزن

۷- درج کلیه ترکیبات مصرفی

۸- آدرس شرکت تولیدی

۹- تلفن شکایات

۱۰- نشانگر تغذیه ای

۱۱- ارزش تغذیه ای

اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی
ضوابط فنی و بهداشتی واحدهای تولید کننده ساندویچ های سرد آماده مصرف

(به خصوص درصد چربی، نمک، خاکستر) بر حسب ۱۰۰ گرم پس از تأیید توسط آزمایشگاههای مورد تایید اداره کل آزمایشگاه های مرجع کنترل غذا و دارو و تجهیزات پزشکی سازمان غذا و دارو بر روی بسته بندی های محصول درج گردد.
۱۲- مدت ماندگاری محصول در بسته بندی MAP با رعایت زنجیره سرد حداکثر ۷ روز می باشد.

۴-۶- سیستم حمل و نقل در سطوح توزیع و عرضه

- کلیه ساندویچ های سرد بایستی با رعایت کامل زنجیره سرد در برودت ۴-۰ درجه سانتیگراد با نظارت مسئول فنی واحد، حمل و نقل، توزیع و عرضه گردند.
- ماشین های سردخانه دار باید قبل از بارگیری به برودت مورد نیاز (Come up Temperature) رسیده و بعد از بارگیری تا زمان تحویل محصولات غذایی برودت مورد نیاز را حفظ نمایند.
- ظرفیت برودتی ماشین های سردخانه دار بایستی متناسب با حجم محصول باشد.
- در حمل و نقل محصولات غذایی با ماشین های سردخانه دار می بایست که دستگاه ثبت خودکار درجه حرارت نصب شود و برودت کانتینرها در هنگام بارگیری حمل و نقل و تحویل مکتوب و قابلیت نگهداری محصولات غذایی در برودت مورد نظر توسط تولید کننده تأیید گردد.
- حمل و نقل محصولات توسط ماشین های سردخانه دار به نحوی باشد که محصول با کف کانتینر در تماس مستقیم نباشند.
- ماشین های سردخانه دار حمل علاوه بر تمیز و خشک بودن بایستی عاری از آفات و آلاینده هایی که به کیفیت محصول صدمه می زنند نظیر مواد شوینده، ضد عفونی کننده و غیره باشند.
- دمای مورد نیاز در طی حمل و نقل و نگهداری در مراکز عرضه باید ۴-۰ درجه سانتیگراد بوده و از تغییرات درجه حرارت محصولات غذایی در طی نگهداری و انتقال جلوگیری گردد.
- در صورتی که خودروی حمل مواد خام، مواد حد واسط و یا محصول نهایی برای محصولات جانبی کاربرد دارد، بعد از حمل مواد مورد نظر باید نظافت و گند زدایی شود و قبل از حمل محموله های دیگر دارای شرایط بهداشتی و عاری از بو باشد.
- رعایت شرایط بهداشتی و انجام نظافت، ضد عفونی و خشک کردن سطوح داخلی و خارجی کانتینرهای سردخانه دار خودروهای حمل محصول باید تعریف شده و انجام کلیه مراحل فوق بایستی کنترل، پایش، ثبت و به مدیر کنترل کیفی گزارش شده و مستند سازی شود.
- راننده و خدمه همراه بایستی ضمن اطلاع کامل از اصول GHP و GMP آنها را اجرا نمایند و کارت بهداشتی اخذ نمایند.

۴-۷- ویژگی های محصول نهایی

جهت آگاهی از ویژگیهای محصول به آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی موجود مراجعه شود و در صورت عدم وجود استاندارد ملی، منوط به اعلام نظر اداره کل امور فرآورده های غذایی و آشامیدنی می باشد.

۵- حداقل الزامات کنترل کیفیت آزمایشگاهی

تجهیزات آزمایشگاهی بایستی بر اساس مستندات اداره کل آزمایشگاه های مرجع کنترل غذا و دارو و تجهیزات پزشکی سازمان غذا و دارو و یا تجهیزات مورد نیاز جهت انجام آزمون های مندرج در استاندارد ملی مربوطه باشد